

Barnbokslut 2022

Överförmyndarnämnden

December 2022

Versionshantering

Datum	Version	Beskrivning	Ändrat av
23-01-09	Slutgiltig		Inga-Lisa Adler

Innehåll

1	Varför ett Barnbokslut?	4
2	Vad är ett Barnbokslut?	4
2.1	De fyra grundläggande principerna	5
2.2	Tre viktiga begrepp att känna till	5
2.3	Syftet med barnbokslut 2022	6
2.3.1	Stadsledningskontorets anvisning för barnbokslut	6
2.4	Förvaltningens tillvägagångssätt vid genomförande av barnbokslut 2022	8
3	Kartläggning och analys av nuläget	9
3.1	Artikel 2	9
3.2	Artikel 3	11
3.3	Artikel 6	13
3.4	Artikel 12	15
4	Sammanfattning	16
5	Det nya nuläget och vägen framåt	17
5.1	Barnbokslut 2022 jämfört med Barnbokslut 2021	17
5.2	Utmaningar och potentiella utvecklingsområden	18
6	Bilagor	19

1 Varför ett Barnbokslut?

FN:s konvention om barnets rättigheter, eller barnkonventionen som den ofta kallas, antogs av FN:s generalförsamling 1989 och blev juridiskt bindande att följa för Sverige 1990. Barnkonventionen blev lag den 1 januari 2020 och med anledning av detta kartlade stadsledningskontoret 2019 stadens arbete med barnkonventionen. Kartläggningen redovisades i delårsrapport mars 2020 (stadsledningskontorets diarienummer 0251/20).

Kommunfullmäktige gav 2020-06-16, § 20, kommunstyrelsen i uppdrag att ta fram en stadenövergripande barnrättsplan. Samtidigt fick samtliga nämnder och styrelser i uppdrag att årligen upprätta ett barnbokslut. En inriktning för barnrättsplan och barnbokslut antogs av kommunstyrelsen 2021-01-27, § 72.

Att arbeta barnrättsligt innebär att utifrån Barnkonventionen tillgodose det enskilda barnets rättigheter inom det som är Göteborgs Stads uppdrag. Staden ska efterfråga barnets delaktighet samt utgå från barnets bästa.

Stadens förvaltningar och bolag genomförde sitt första barnbokslut 2021 som var en första kartläggning och nulägesanalys utifrån barnkonventionens artiklar. Barnbokslut 2022 är uppdaterad och kompletterad version av barnbokslut 2021.

2 Vad är ett Barnbokslut?

Ett barnbokslut ska fungera som ett underlag för att skapa en bättre situation för barnen i Göteborg, samt vara ett stöd för förvaltningar och bolag i arbetet med att tillgodose barn och ungdomars rättigheter utifrån barnkonventionen.

Barnbokslutet är en sammanställning av en verksamhets resultat som berör barn och innebär att varje förvaltning och bolag i samband med årligt bokslut gör en särskild utvärdering av hur fattade beslut har påverkat barns och ungas villkor i området eller i en verksamhet. Ett barnbokslut ska kunna ge ett stöd i vad som behöver prioriteras inför nästkommande års verksamhets- eller affärsplan.

Barnbokslutet ska skapa en grund för ett mer barnrättsbaserat arbete i verksamheten. Barnbokslutet ska ta sikte på de fyra grundläggande principerna i Barnkonventionen, vilka är artiklarna 2, 3, 6 och 12 (för mer information, se punkt 2.1). Varje verksamhet ska även identifiera om fler av Barnkonventionens totalt 54 artiklar har koppling till verksamhetens innehåll och beskriva detta i barnbokslutet.¹

¹ En fullständig lista över samtliga artiklar i Barnkonventionen lämnas i Bilaga 1

2.1 De fyra grundläggande principerna

Artikel 2: Alla barn är lika mycket värda och har samma rättigheter. Ingen får diskrimineras.

Artikel 3: Vid alla beslut som rör barn ska i första hand beaktas vad som bedöms vara barnets bästa. Begreppet ”barnets bästa” är konventionens grundpelare. Vad som är barnets bästa måste avgöras i varje enskilt fall och hänsyn ska tas till barnets egen åsikt och erfarenhet. Det betyder inte att det alltid ska vara utslagsgivande, även andra intressen kan ha samma eller större betydelse. Beslutsfattare ska dock ha i åtanke att barnets bästa inte bara är ett intresse bland andra, utan det är ett intresse som måste ges särskild vikt. Det ska också noteras att ett och samma beslut kan röra flera barn eller grupper av barn med olika intressen.

Artikel 6: Barn har rätt till liv, överlevnad och utveckling. Med utveckling menas främjandet av god fysisk, andlig, moralisk, psykisk och social utveckling.

Artikel 12: Barn har rätt att uttrycka sin mening och höras i alla frågor som rör barnet. Hänsyn ska tas till barnets åsikter, utifrån barnets ålder och mognad.

2.2 Tre viktiga begrepp att känna till

Det finns några viktiga begrepp att känna till i sammanhanget. Begreppen har olika innebörd men kan vara enkla att förväxla och det är därför viktigt att förstå deras innebörd. Begreppen ger också stöd i analysen av i vilken grad verksamheten lever upp till de fyra grundläggande principerna.

Barnperspektiv: Den kunskap om barn som vuxna utgår från när de avser att göra något utifrån barnets bästa. Vuxnas perspektiv kan därför skilja sig från hur barnet upplever och förstår samma situation. Barnperspektivet är en färskvara som förändras över tid.

Barns perspektiv: När det gäller barnets perspektiv är det nödvändigt att ett barn fått uttala sig i den aktuella frågan. Det är det som visar sig för barnet som är det intressanta när vi pratar om barnets eget perspektiv. Genom att fråga efter barnets synpunkter levandegörs barnets eget perspektiv. Det handlar om det enskilda barnets synpunkter.

Barnrättsperspektiv: Utgångspunkten är FN:s barnkonvention. Barnrättsperspektiv innebär att alla besluts- och arbetsprocesser är barnrättsbaserade, det vill säga utgår från konventionens fyra grundläggande principer och övriga rättigheter i konventionen.

2.3 Syftet med barnbokslut 2022

Syftet med Göteborgs Stads barnbokslut gällande år 2022 är att skapa en bild av var stadens nämnder och styrelser står i förhållande till barnkonventionen. Barnbokslutet 2022 ska ge en bild av det nya nuläget jämfört med 2021 och ska baseras på verksamhetens aktiviteter, händelser eller beslut skedda under 2022. Stadsledningskontoret har även kompletterat sin anvisning med frågor om resurssättning av barnrättsarbetet.

Stadsledningskontoret gör en sammanställning av boksluten inom ordinarie uppföljningsprocess, för att följa vilka förflyttningar som görs i Göteborgs Stad för att barn ska få sina rättigheter tillgodosedda. Sammanställningen återredovisas till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige.

2.3.1 Stadsledningskontorets anvisning för barnbokslut

Inrapporteringen till stadsledningskontoret 2022 bygger i grunden på den anvisning som stadsledningskontoret tog fram inför barnbokslut 2021.

Anvisningen utgår från sex huvudfrågor som är kopplade till

Barnkonventionens artiklar. Som hjälp för att besvara huvudfrågorna har även ett antal stödfrågor tagits fram. Såsom stadsledningskontoret beskriver bildar svaren på stödfrågorna ett sammanfattande svar på den huvudfråga som respektive stödfrågor tillhör.

Huvudfrågor med tillhörande stödfrågor:

- **Artikel 2** - På vilket sätt används kunskap om barn, samt statistik och annan kvalitativa data systematiskt i analyser, beslut och uppföljning för att säkra icke diskriminering utifrån de sju diskrimineringsgrunderna?

Stödfrågor:

- På vilket sätt arbetar ni för barns lika rättigheter? Gäller lika rättigheter för barn i verksamheten, eller finns det barn som faktiskt diskrimineras?
- Finns det kunskap om ifall det finns grupper av barn som är svåra att nå, eller som inte har tillgång till er verksamhet?
- Vilken statistik och annan kvalitativa data används för barns lika rättigheter? Finns det data som kommer följas under tid?

- **Artikel 3** - På vilket sätt redovisas och analyseras konsekvenser och effekter av beslut som påverkar olika barn direkt eller indirekt?

Stödfrågor:

- Vilka beslutsprocesser finns i nämnden/styrelsen där prövningar av barnets bästa behöver genomföras?
- Vilka arbetssätt, rutiner och stöd finns för att göra systematiska prövningar av barnets bästa i verksamheten?

- **Artikel 6** - På vilket sätt medverkar nämnd/styrelse direkt/indirekt till att stödja alla barn i att kunna utvecklas utifrån sina förutsättningar?

Stödfrågor:

- På vilka sätt arbetar nämnden/styrelsen för barns rätt till utveckling?
- Vad betyder barns rätt till liv och utveckling utifrån nämndens/styrelsens uppdrag?

Artikel 6 - Finns det strukturer för intern/extern samverkan så att varje barn får sina rättigheter tillgodosedda?

Stödfrågor:

- Vilka är de viktigaste samverkansaktörerna för att se till att barn får sina rättigheter tillgodosedda samt för att skapa ett helhetsperspektiv på barn?

- **Artikel 12** - Vilka arbetssätt och rutiner finns för att inhämta barns åsikter inför strategiska beslut som rör barn?

Stödfrågor:

- Vad betyder barns rätt till delaktighet och inflytande i vår verksamhet?
- På vilket sätt görs barn delaktiga i arbetet, vilka barn väljer ni att nå ut till, väljs de barn som är enklast att nå?

- **Vilka övriga artiklar** har ni identifierat som är tillämpliga på just er verksamhet och hur ser arbetet ut utifrån de artiklarna idag? (kortfattat)

Förändringar i verksamheten samt resurssättning av barnrättsarbetet:

- Har det skett några förändringar i verksamheten som påverkar barn direkt eller indirekt sedan förra barnbokslutet? (T.ex. nämnd-/styrelsebeslut om riktade insatser mot barn i utsatta situationer)
- Vilka resurser (personella och ekonomiska) har satts in i arbetet för att förbättra barns villkor?
- Fördelas resurser utifrån barns rätt till likvärdiga livsvillkor?

Det nya nuläget och vägen framåt:

Dessa frågor ska ses som stödfrågor till förvaltningens fortsatta planering.

- Vilka utvecklingsområden och insatser behövs det kommande året/åren:
 - för att stärka barnrättsarbetet utifrån de fyra grundläggande artiklarna?
 - för att stärka barnrättsarbetet så att barns livsvillkor förbättras utifrån övriga artiklar i barnkonventionen (och barnrättsplanens fyra fokusområden utbildning, fritid, trygghet och hälsa) som är relevanta för verksamhetens uppdrag?

- Vad är en realistisk ambition och är det något utvecklingsområde som är en förutsättning för de andra och behöver prioriteras?
- Vilka resultat/effekter förväntas uppnås av eventuellt nya insatser som planeras? Behöver förväntade resultat/effekter revideras gällande pågående insatser?

2.4 Förvaltningens tillvägagångssätt vid genomförande av barnbokslut 2022

Eftersom förvaltningen arbetar gentemot två nämnder kommer barnbokslut att redovisas separat för respektive nämnd: nämnden för demokrati och medborgarservice samt överförmyndarnämnden.

Förvaltningen för demokrati och medborgarservice består av tre avdelningar:

- Avdelningen för utveckling och analys
- Avdelningen för medborgarservice och support
- Avdelningen för rådgivning och överförmyndarverksamhet

Kartläggningen och analysen i nulägesrapporten följer stadsledningskontorets anvisning 2021 och 2022 och svaren på anvisningens frågor fördelas mellan förvaltningens tre avdelningar. För vissa avdelningar ges svar på verksamhetsområdesnivå och för andra avdelningar ges svar på målområdesnivå utifrån förvaltningens tre målområden: demokrati och delaktighet, service och hållbarhet. I praktiken arbetar dock samtliga avdelningar gentemot förvaltningens tre målområden.

Barnbokslutets disposition:

- **Kapitel 3:** Här återges avdelningarnas svar på stadsledningskontorets stödfrågor som utgjorde grunden för barnbokslut 2021. Detta kapitel är uppdaterat utifrån år 2022. Svaren är uppdelade enligt de fyra huvudartiklarna i barnrättsplanen.
- **Kapitel 4:** Här ges, baserat på kapitel 3, en sammanfattande analys per avdelning för att på ett övergripande sätt beskriva förvaltningens arbete kopplat till Barnkonventionen.
- **Kapitel 5:** Här ges en avslutande och kortfattad sammanfattning av förvaltningens nuläge angående barnkonventionen 2022.
- **Kapitel 6:** Här sammanfattas och jämförs det nya nuläget 2022 med läget 2021 baserat på stadsledningskontorets kompletterade anvisning 2022: "Förändringar i verksamheten samt resurssättning av barnrättsarbetet" och "Det nya nuläget och vägen framåt".
- **Kapitel 7:** Bilagor

3 Kartläggning och analys av nuläget

3.1 Artikel 2

Alla barn har samma rättigheter och lika värde

På vilket sätt används kunskap om barn, samt statistik och annan kvalitativa data systematiskt i analyser, beslut och uppföljning för att säkra icke diskriminering utifrån de sju diskrimineringsgrunderna?

Överförmyndarverksamhetens arbete kopplat till artikel två syftar i huvudsak till att tillgodose att barn i olika situationer erhåller en vuxen ställföreträdare. I förlängningen är det den vuxne ställföreträdaren som ska tillvarata barnets rättigheter inom ramen för sitt förordnande. Överförmyndaren granskar att ställföreträdaren sköter sitt uppdrag som ställföreträdare för barnet. Diskrimineringsgrunderna är inte styrande för att avgöra ett barns behov av ställföreträdare.

Verksamheten upplever att det finns en god tillgång på ställföreträdare till barn utifrån nuvarande lägesbild. Det finns dock en risk för brist på gode män för ensamkommande barn om det kommer en ny flyktingkris. Verksamheten har ingen möjlighet att tvinga någon att åta sig ett uppdrag som god man eller särskilt förordnad förmyndare, utan är beroende av att någon vill åta sig uppdraget. Vi ser ett behov av att utbilda ställföreträdare i frågor om förmyndarskap, exempelvis medförmyndare, då även om det inte är en brist idag så det är önskvärt att fler ställföreträdare kan åta sig den typen av uppdrag.

Föräldrar som förvaltar sina omyndiga barns tillgångar ska lämna en förteckning över egendomen till överförmyndaren när tillgångarna kommit att

överstiga 8 prisbasbelopp. Därefter ska en så kallad kontrollerad förvaltning² ske av föräldrarnas förvaltning av den omyndiges tillgångar. Överförmyndaren är beroende av att föräldern, eller annan, lämnar information om storleken på barnets tillgångar för att kontrollerad förvaltning ska ske. Det är oklart om överförmyndaren erhåller information om barns tillgångar i alla de fall där tillgångarna överstiger 8 prisbasbelopp. De barn som har tillgångar överstigande 8 prisbasbelopp, men där överförmyndaren inte erhåller information om storleken på barnets tillgångar, får inte tillgång till överförmyndarens verksamhet och den skyddsmekanism som kontrollerad förvaltning är tänkt att utgöra.

Det kan även finnas barn som är i behov av medförmyndare för att deras förälder/föräldrar inte förvaltar tillgångarna på ett lämpligt sätt. Det är oklart i vilken grad detta uppmärksammas hos socialtjänsten, vilket är den instans som i regel först får information om föräldrar som brister i ansvar kring sina barn.

Verksamheten ser en utmaning i att få fler föräldrar välvilligt inställda till att medverka till att lämna redovisning över sin förvaltning av barnens tillgångar i den mån sådan redovisning ska ske.

Gällande kunskap och statistik om barn tar överförmyndarverksamheten bland annat del av Migrationsverkets prognoser för antal asylsökande ensamkommande barn. Genom att ta del av prognoserna kan verksamheten arbeta förebyggande med rekrytering för att kunna möta upp behov av ställföreträdare till ensamkommande barn.

Överförmyndaren får även information om barn som får vissa utbetalningar såsom försäkringspengar samt information om barn som får skulder. Verksamheten får också information av Skatteverket om när barn förekommer i bouppteckningar i syfte att barnets rätt ska kunna tillvaratas.

² När föräldrar förvaltar sina barns tillgångar görs normalt ingen aktiv kontroll av förvaltningen hos överförmyndaren. I vissa givna situationer ska överförmyndaren dock genomföra en aktiv kontroll av föräldrarnas förvaltning av sina barns tillgångar. Sådan kontroll brukar benämnas "kontrollerad förvaltning".

3.2 Artikel 3

Barnets bästa ska beaktas vid alla beslut som rör barn

På vilket sätt redovisas och analyseras konsekvenser och effekter av beslut som påverkar barn direkt eller indirekt?

Överförmyndaren kan ansöka om att tingsrätten ska utse en medförmyndare om det finns misstankar om barnets förmyndare inte förvaltar barnets pengar på ett korrekt sätt.

Exempel på arbetssätt, rutiner och stöd för att göra systematiska prövningar av barnets bästa, eller redovisningar och analys av konsekvenser och effekter av beslut som påverkar barn direkt eller indirekt:

- Rutindokument som beskriver arbetsprocessen i de olika ärendetyperna som berör ensamkommande barn.
- Rutindokument som beskriver arbetsprocessen i de olika ärendetyperna där barn ska få en god man.
- Rutindokument som beskriver arbetsprocessen i de olika ärendetyperna som berör ansökan om förordnande av förmyndare/medförmyndare.
- Rutindokument som beskriver arbetsprocessen i ärenden angående uttag av omyndigas spärrade medel.
- Rutindokument som beskriver arbetsprocessen i ärenden angående placering av omyndigas medel.

Överförmyndarverksamhetens arbete är i hög grad styrt av lag och det framgår exempelvis av lag att förmyndare, gode män och förvaltare alltid ska handla på det sätt som bäst gagnar den enskilde (Föräldrabalkens 12 kap 3 §). Vidare ska den enskildes medel användas i skäligen omfattning för hans eller hennes uppehälle, utbildning och nytta i övrigt. De medel som inte används för sådant

ändamål ska placeras så att tillräcklig trygghet finns för deras bestånd och så att de ger en skälig avkastning (Föräldrabalkens 12 kap 4 §). Det är överförmyndarens ansvar att i sin tillsyn särskilt se till att den enskildes tillgångar i skälig omfattning används för hans eller hennes nytta och att tillgångarna i övrigt är placerade så att tillräcklig trygghet finns för deras bestånd och att de ger skälig avkastning.

3.3 Artikel 6

Alla barn har rätt till liv och utveckling

På vilket sätt medverkar nämnd/styrelse direkt/indirekt till att stödja barn i att kunna utvecklas utifrån sina förutsättningar?

Finns det strukturer för intern/extern samverkan så att varje barn får sina rättigheter tillgodosedda?

Verksamhetens överförmyndare beslutar att förordna gode män för ensamkommande barn. Den gode mannen träder i vårdnadshavare och förmyndares ställe och har ett ansvar för barnets personliga förhållanden och att sköta dess angelägenheter. Den gode mannen ska tillse att barnet får gå i skola, erhåller sjukvård och får en meningsfull fritid samt erhåller det stöd och övriga insatser som barnet är i behov av. Överförmyndaren har även tillsyn över förordnande gode män för ensamkommande barn och granskar att de gode männen utför sina uppdrag på ett tillfredsställande sätt.

För barn som har förlorat sina föräldrar eller har föräldrar som är olämpliga att förvalta barnets tillgångar kan överförmyndaren ansöka om att *särskilt förordnad förmyndare eller medförmyndare* ska utses, vilket kan ge barnet en mer stabil tillvaro. Är barnets förmyndare tillfälligt förhindrad att utöva förmynderskapet kan överförmyndaren besluta att utse en god man i förmyndarens ställe, vilket även kan bidra till att barnet får en stabilare och bättre tillvaro.

En viktig samverkansaktör gällande ensamkommande barn och andra barn är socialtjänsten. I och med att socialtjänsten ansvarar för ensamkommande barns faktiska omsorg, är det i praktiken denna aktör som till stor del signalerar om en god man inte agerar på ett sätt som gynnar det ensamkommande barnet eller brister i att tillgodose att barnet får sina rättigheter tillgodosedda. För ensamkommande barn är även Migrationsverket en viktig samverkansaktör. Socialtjänsten ska även anmäla till överförmyndaren om de befärar att en förälder inte skulle komma att förvalta sitt barns egendom på ett betryggande sätt.

Verksamheten deltar sedan många år tillbaka i ett nätverk för frågor om ensamkommande barn. Genom nätverket får verksamheten relevant och uppdaterad information om olika frågor som rör ensamkommande barn.

Verksamheten kan i sin tur sprida vidare informationen till gode männen.
Nätverket bidrar även till ett bra samarbete och dialog mellan de aktörer som arbetar nära ensamkommande barn.

3.4 Artikel 12

Alla barn har rätt att uttrycka sin mening och få den respekterad

Vilka arbetssätt och rutiner finns för att inhämta barns åsikter inför strategiska beslut som rör barn?

Barn över sexton år får möjlighet att yttra sig angående beslut som rör dem. Ensamkommande barns mening, önskingar och eventuella åsikter ifråga om god man inhämtas i praktiken av Migrationsverket. I vissa fall förmedlas även barnets åsikter av socialtjänsten. Överförmyndaren försöker tillgodose önskemål som barnet har. Detta kan exempelvis röra sig om att barnet vill att den gode mannen ska vara man eller kvinna. Verksamheten tar kontakt med de barn som är över sexton år som ska ges möjlighet att yttra sig i det fall barnets mening inte redan framgår av det material som ligger till grund för vårt beslut. Val av tillvägagångssätt att ta kontakt (brev, telefon, e-post) anpassas utifrån barnets situation.

4 Sammanfattning

Överförmyndarverksamhetens arbete kan beröra barn på ett både direkt och indirekt sätt.

Exempel på hur verksamheten påverkar barn både direkt och indirekt:

- Överförmyndarverksamheten tillgodoser att barn i olika situationer erhåller en vuxen ställföreträdare.
- När föräldrar förvaltar sina barns tillgångar görs normalt ingen aktiv kontroll av förvaltningen hos överförmyndaren. I vissa givna situationer ska överförmyndaren dock genomföra en aktiv kontroll av föräldrarnas förvaltning av sina barns tillgångar. Sådan kontroll brukar benämnas "kontrollerad förvaltning".
- Verksamheten fattar beslut ifråga om att häva avtal om sammanlevnad i oskiftat bo, vilket är ett beslut som kan komma att påverka barn (se sida 10).
- Verksamhetens överförmyndare beslutar att förordna gode män för ensamkommande barn. Den gode mannen ska tillse att barnet får gå i skola, erhåller sjukvård och får en meningsfull fritid samt erhåller det stöd och övriga insatser som barnet är i behov av. Överförmyndaren har tillsyn över förordnande gode män för ensamkommande barn och granskar att de gode männen utför sina uppdrag på ett tillfredsställande sätt.
- För barn som har förlorat sina föräldrar eller har föräldrar som är olämpliga att förvalta barnets tillgångar kan överförmyndaren genom ansökan till tingsrätten bidra till att täcka behovet av förmyndare, vilket kan ge barnet en mer stabil tillvaro.
- Barn över sexton år får möjlighet att yttra sig angående beslut som rör dem. Verksamheten tar kontakt med dessa barn i de fall barnets mening inte redan framgår av det material som ligger till grund för överförmyndarens beslut. Val av tillvägagångssätt att ta kontakt (brev, telefon, e-post) anpassas utifrån barnets situation. Överförmyndaren försöker tillgodose önskemål som barnet har.

Överförmyndarverksamheten har flera rutiner och stöd som beskriver arbetsprocessen i de olika ärendetyperna som berör exempelvis ensamkommande barn och omyndiga individer generellt sett. Arbetet är i hög grad styrt av lag, till exempel av Föräldrabalken.

En viktig samverkansaktör gällande ensamkommande barn och andra barn är socialtjänsten. För ensamkommande barn är även Migrationsverket en viktig

samverkansaktör. Verksamheten tar del av statistik om barn såsom Migrationsverkets prognoser för antal asylsökande ensamkommande barn samt tar del av information om barn som får vissa utbetalningar såsom försäkringspengar samt information om barn som får skulder. Verksamheten får också information av Skatteverket om när barn förekommer i bouppteckningar i syfte att barnets rätt ska kunna tillvaratas.

5 Det nya nuläget och vägen framåt

5.1 Barnbokslut 2022 jämfört med Barnbokslut 2021

Har det skett några förändringar i verksamheten som påverkar barn direkt eller indirekt sedan förra barnbokslutet? (T.ex. nämnd-/styrelsebeslut om riktade insatser mot barn i utsatta situationer)

Vilka resurser (personella och ekonomiska) har satts in i arbetet för att förbättra barns villkor?

Fördelas resurser utifrån barns rätt till likvärdiga livsvillkor?

Verksamheten har under 2022 systematiserat rekryteringen av gode män för ensamkommande barn genom att registrera alla gode män i ett rekryteringsverktyg, vilket gjort att vi har lättare att fördela uppdragen på befintliga gode män.

Verksamheten deltar sedan många år tillbaka i ett nätverk för frågor om ensamkommande barn. Genom nätverket får verksamheten relevant och uppdaterad information om olika frågor som rör ensamkommande barn. Verksamheten kan i sin tur sprida vidare informationen till gode männen. Nätverket bidrar även till ett bra samarbete och dialog mellan de aktörer som arbetar nära ensamkommande barn.

Det finns en särskild barngrupp som fokuserar på frågor som rör barn.

5.2 Utmaningar och potentiella utvecklingsområden

Vilka utvecklingsområden och insatser behövs det kommande året/åren?

Vad är en realistisk ambition och är det något utvecklingsområde som är en förutsättning för de andra och behöver prioriteras?

Vilka resultat/effekter förväntas uppnås av eventuellt nya insatser som planeras? Behöver förväntade resultat/effekter revideras gällande pågående insatser?

Fördelas resurser utifrån barns rätt till likvärdiga livsvillkor?

Exempel på utmaningar och utvecklingsområden:

- Det finns en risk att det kan uppstå brist på ställföreträdare. Överförmyndaren har ingen möjlighet att tvinga någon att åta sig ett uppdrag som god man eller särskilt förordnad förmyndare, utan är beroende av att någon vill åta sig uppdraget.
- Det finns också en utmaning i att få fler föräldrar välvilligt inställda till att medverka till att lämna redovisning över sin förvaltning av barnens tillgångar i den mån sådan redovisning ska ske.
- Under 2023 planeras en riktad utbildning för ställföreträdare i frågor om förmynderskap.

Genom att verksamheten utser gode män för ensamkommande barn stärks de ensamkommande barnens levnadsvillkor genom att den gode mannen ser till att barnets grundläggande rättigheter, såsom skolgång och rätten till vård, tillgodoses.

Verksamheten hoppas att fler ställföreträdare vill åta sig uppdrag som rör förmynderskap. Verksamheten har tillräckligt många ställföreträdare i dagsläget, men det vore bra att få fler ställföreträdare för att säkra tillgången även i framtiden.

6 Bilagor

Bilaga 1 – Barnkonventionens artiklar

Artikel 1

Ett barn – det är varje människa under 18 år.

Artikel 2

Alla barn har samma rättigheter och lika värde. Ingen får diskrimineras.

Artikel 3

Barnets bästa ska beaktas i alla beslut som rör barn.

Artikel 4

Konventionsstaterna ska till fullo utnyttja sina tillgängliga resurser för att förverkliga barnets ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter. När resurserna inte räcker till bör man söka lösningar genom internationellt samarbete.

Artikel 5

Föräldrarna har det yttersta ansvaret för barnet och ska utifrån utvecklingen av barnets egen förmåga säkerställa att det får kännedom om och hjälp i att utöva sina rättigheter.

Artikel 6

Varje barn har rätt att överleva och att utvecklas.

Artikel 7–8

Barnet har rätt till ett namn och en nationalitet. Barnet har rätt, så långt det är möjligt, att få veta vilka föräldrarna är. En stat får inte ta ifrån barnet dess namn eller nationalitet.

Artikel 9

Barnet ska inte hållas åtskilt från sina föräldrar mot sin vilja, utom när det är för barnets bästa. Barn som inte bor med båda föräldrarna ska ha rätt att träffa båda två regelbundet.

Artikel 10

Ansökningar från familjer som vill återförenas över statsgränser ska behandlas på ett positivt, humant och snabbt sätt.

Artikel 11

Ett barn får inte föras bort eller hållas kvar i utlandet utan tillstånd. Staten ska ingå avtal med andra länder för att bekämpa detta.

Artikel 12–15

Barnet har rätt att uttrycka sin mening i alla frågor som berör det. När domstolar och myndigheter behandlar fall som rör barnet ska barnet höras och barnets intresse komma i första rummet. Barnets rätt till tankefrihet, samvetsfrihet och religionsfrihet ska respekteras.

Artikel 16

Varje barn har rätt till sin privat- och familjeliv, hem och post och ska skyddas mot ingripanden i dessa. Varje barn ska också skyddas mot angrepp på sin heder och sitt anseende.

Artikel 17

Alla barn har rätt att ta del av information från massmedia, som syftar till att främja deras välfärd och utveckling. Massmedia ska därför uppmuntras att sprida information särskilt riktad till barn, samarbeta över gränserna, producera barnböcker, sprida information på minoritetsspråk samt skydda barn mot skadligt innehåll.

Artikel 18

Båda föräldrarna har gemensamt det primära ansvaret för barnets uppfostran och utveckling. De ska låta sig vägledas av vad som bedöms vara barnets bästa.

Artikel 19

Barnet har rätt att skyddas mot fysiskt eller psykiskt våld och mot vanvård eller utnyttjande av föräldrar eller andra vårdnadshavare.

Artikel 20–21

Ett barn, som berövats sin familjemiljö, ska ha rätt till alternativ omvårdnad. Vid adoption ska staterna säkerställa att största vikt ges till vad som bedöms vara barnets bästa.

Artikel 22

Flyktbarnet har rätt till skydd och hjälp om det kommer ensamt eller tillsammans med föräldrar eller annan person.

Artikel 23

Ett barn med fysisk eller psykisk funktionsnedsättning har rätt till ett fullvärdigt och anständigt liv som gör det möjligt för dem att delta aktivt i samhället.

Artikel 24

Barnet har rätt till bästa möjliga hälso- och sjukvård och rehabilitering. Alla länder ska arbeta för att minska spädbarns- och barnadödligheten och bekämpa sjukdomar och undernäring och avskaffa traditionella sedvänjor som är skadliga för barns hälsa. Gravida och nyblivna mammor har rätt till hälsovård.

Artikel 25

Ett barn som har omhändertagits för vård, skydd eller behandling har rätt att få sin behandling och sitt omhändertagande granskat på regelbunden basis.

Artikel 26–27

Varje barn har rätt till den levnadsstandard som är skälig för att trygga barnets utveckling. Föräldrarna har huvudsakligen ansvaret för detta, men om de inte klarar av det, måste staten se till att det finns stödprogram för att säkerställa detta. Även barnets sociala trygghet ska säkerställas med tex socialförsäkringar som ska ges till familjer beroende på vilka tillgångar de har.

Artikel 28–29

Barnet har rätt till gratis grundskoleutbildning. Undervisningen bör förbereda barnet för livet, utveckla respekt för mänskliga rättigheter och fostra i en anda av förståelse, fred, tolerans och vänskap mellan folken.

Artikel 30

Barnet, som tillhör minoritetsgrupper eller ursprungsbefolkningar, har rätt till sitt språk, sin kultur och religion.

Artikel 31

Barnet har rätt till lek, vila och fritid.

Artikel 32

Barnet har rätt att skyddas mot ekonomiskt utnyttjande samt mot hårt arbete som skadar eller hindrar barnets skolgång och äventyrar barnets hälsa.

Artikel 33

Barnet har rätt att skyddas från olaglig användning av narkotika.

Artikel 34

Barnet har rätt att skyddas mot alla former av sexuella övergrepp och mot att utnyttjas i prostitution och pornografi.

Artikel 35

Bortförande, försäljning eller handel med barn ska förhindras.

Artikel 37

Inget barn får utsättas för tortyr eller annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling och bestraffning. Inget barn får olagligt eller godtyckligt berövas sin frihet. Barnet får inte bestraffas med livstids fängelse eller dödsstraff. Varje frihetsberövat barn ska behandlas humant och med respekt. Barnet har rätt att snarast möjligt få juridisk hjälp. Barnet i fängelse har rätt till kontakt med och besök av sin familj.

Artikel 38

Konventionsstater skall vidta alla lämpliga åtgärder för att tillförsäkra att barn under 18 år inte deltar i väpnade konflikter. Barn får inte heller användas eller rekryteras av gerillarörelser m.fl.

Artikel 39

Barnet som blivit offer för vanvård, utnyttjande, försummelse, tortyr, väpnade konflikter eller annan omänsklig behandling har rätt till rehabilitering och social återanpassning.

Artikel 40

Barnet, som är anklagat för brott eller blivit dömt för straffbara handlingar, har rätt till en behandling som främjar barnets känsla för värdighet och för andras mänskliga rättigheter och grundläggande friheter.

Artikel 41

Rättigheterna i konventionen gäller inte om andra nationella lagar ger barnet större möjligheter att förverkliga rättigheterna.

Artikel 42

De stater som anslutit sig till konventionen åtar sig att göra konventionens bestämmelser och principer allmänt kända bland vuxna och barn.

Artikel 43–45

Bestämmelser om hur alla länder som anslutit sig till konventionen ska arbeta för att förverkliga den. En övervakningskommitté inom FN granskar konventionsstaternas rapporter. FN-organ och frivilligorganisationer kan också delta med information till FN.

Artikel 46–54

Regler om hur stater kan ansluta sig till konventionen och när dessa börjar gälla. En reservation som strider mot denna konventions ändamål och syfte skall inte tillåtas.

Demokrati och medborgarservice

Telefon: 031-365 00 00 (kontaktcenter)

E-post: konsumentochmedborgarservice@kom.goteborg.se

